

KAJ GLEDE SOCIALNE SITUACIJE POVEDO KAZALNIKI ŽIVLJENJSKE RAVNI?

mag. Martina Trbanc, IRSSV

22.11.2019

Naloga IRSSV: Socialni položaj v Sloveniji

- Od leta 2014 stalna letna naloga IRSSV (za MDDSZ)
- Namen: spremljanje dogajanja na socialnem področju in pregled sprememb socialnega položaja posameznikov in družin v Sloveniji v zadnjih letih, s poudarkom na situaciji ranljivih kategorij in skupin
- Do sedaj 5 poročil, vsa dostopna na spletni strani IRSSV

Struktura naloge Socialni položaj v Sloveniji

Centralni del naloge:

- Okoliščine, ki vplivajo na spremembe v socialnem položaju (gospodarska situacija, razmere na trgu dela, brezposelnost, porazdelitev dohodka...)
- **Kazalniki življenjske ravni**
- Gibanje transferjev odvisnih od materialnega položaja oseb/družin, struktura prejemnikov, značilnosti gibanj in prejemnikov (DSP, VD, OD...)
- Izkušnje in pogled NVO (spremembe položaja ranljivih skupin, njihove potrebe, nove ranljive skupine...)

Fokusno poglavje: položaj otrok in družin (2014), strategije preživetja oseb in družin, ki živijo z nizkimi ali negotovimi dohodki (2015), stanovanjski položaj (2017), dodatek za delovno aktivnost k DSP (2018), socialni položaj starejših (2019)

Splošne ugotovitve po petih letih spremljanja

- Dinamika dogajanja (sprememb) v družbi je velika, razmere so se v petih letih precej spremenile; splošna socialna situacija relativno ugodna
- Velik vpliv makroekonomskih okoliščin, ugodnih razmer na trgu dela in sprostitev varčevalnih ukrepov na splošno izboljššan socialni položaj v družbi (razpoložljivi dohodek gospodinjstev, povečana potrošnja...)
- Položaj najbolj ranljivih se spreminja (izboljšuje) najpočasneje; kompleksnost problematik, vprašanje zaposljivosti (odvisnost od transferjev)

Splošne ugotovitve po petih letih spremljanja

- Domet vpliva socialne politike (ukrepov)? „Šumi“ med potrebami ljudi, ki jih ukrepi naslavljaajo, in odzivi ljudi (npr. ukrepi: odpis dolgov, pomoč ob deložacijah, socialna aktivacija); kratkoročni in dolgoročni učinki ukrepov socialne politike

Kazalniki življenjske ravni

- Statistični makro kazalniki (objavlja jih SURS); na voljo enkrat letno (s časovnim zamikom)
- Izhajajo iz Evropske statistike o dohodkih in življenjski ravni (EU-SILC)
- Večina podatkov izhaja iz ankete (izvedena enkrat letno). Metodologija in kazalniki dogovorjeni in standardizirani, gre za referenčni vir statistik o dohodkovni distribuciji in socialni vključenosti v državah EU
- Trije ključni kazalniki (izbrani na ravni EU v okviru strategije 2020): stopnja tveganja revščine, stopnja resne materialne prikrajšanosti (vsaj 4 od 9 elementov), delež oseb, ki živijo v nizko delovno intenzivnih gospodinjstvih.
- Poleg tega sestavljen kazalnik: stopnja socialne izključenosti (osebe, ki so pod nacionalno mejo tveganja revščine in/ali resno materialno prikrajšane in/ali živijo v nizko delovno intenzivnih gospodinjstvih).

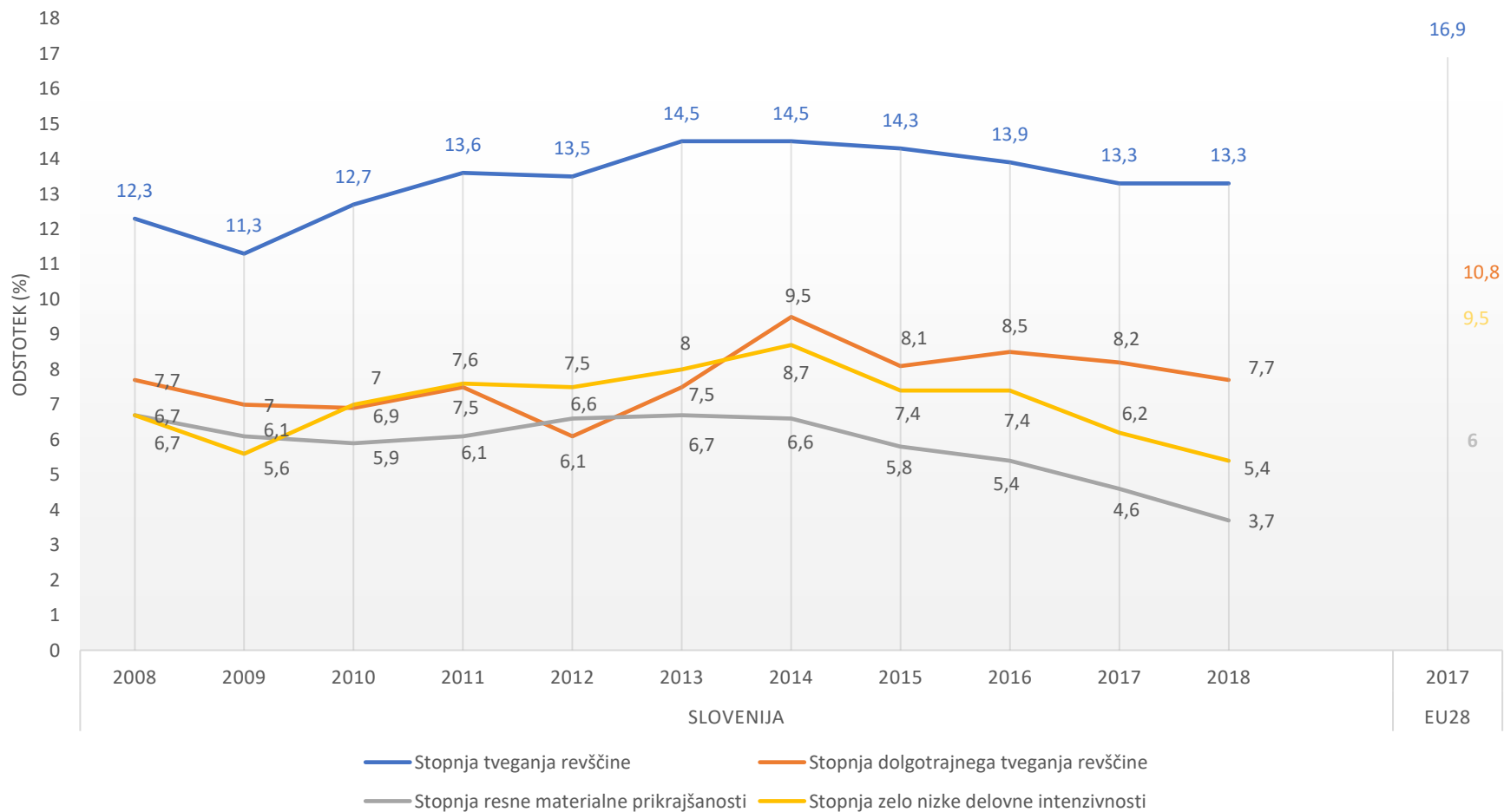

Relativna stopnja tveganja revščine

- Kazalnik relativna stopnja tveganja revščine izhaja iz distribucije razpoložljivih dohodkov v gospodinjstvih.
- Dogovorjena meja za prag tveganja revščine: 60 % mediane razpoložljivega neto dohodka vseh gospodinjstev.
- Relativna mera; gibanje stopnje tveganja revščine odvisno od višine razpoložljivega dohodka v gospodinjstvih (vpliv zaposlitev in brezposelnosti) in od strukture gospodinjstev.

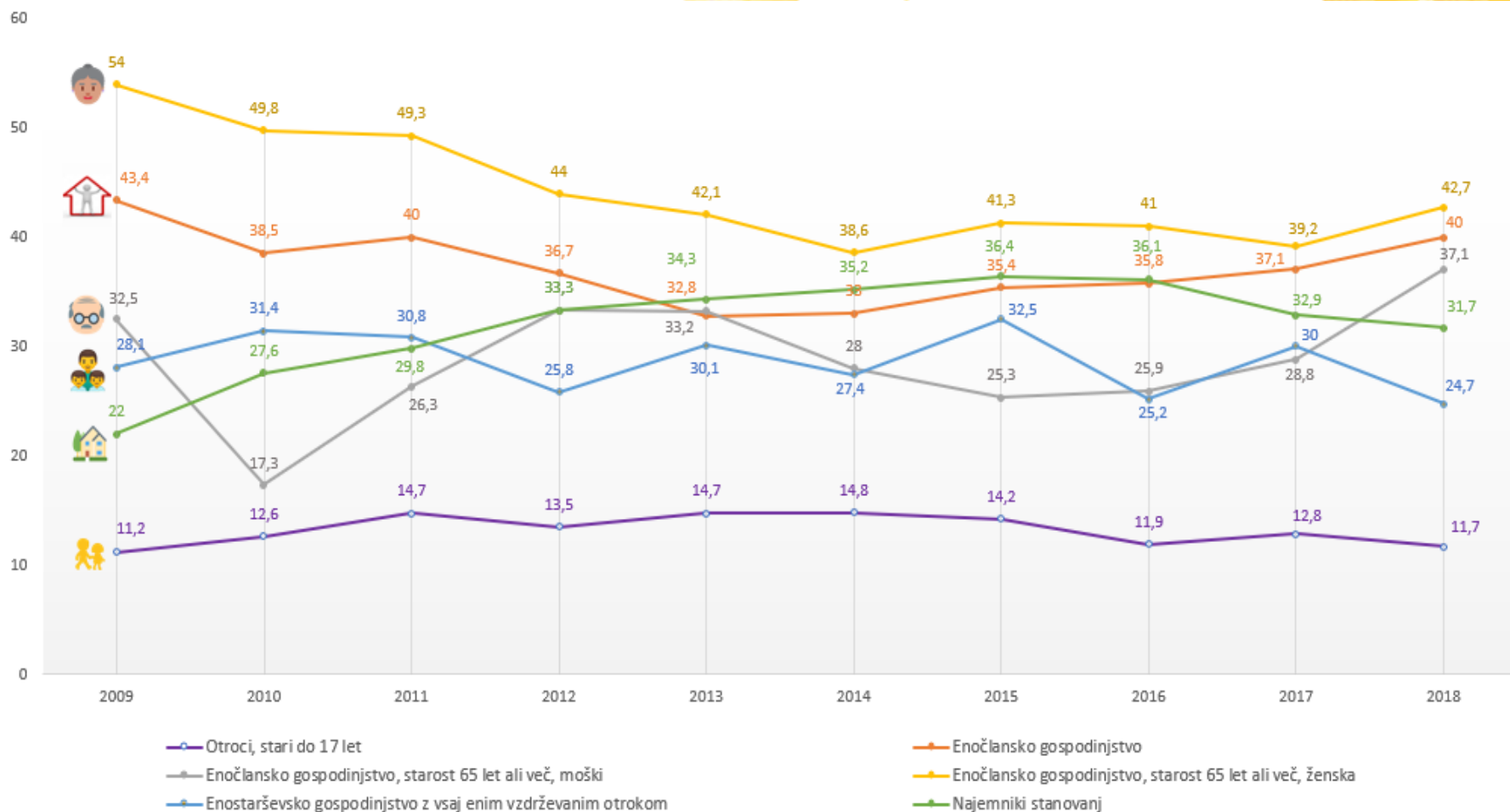

Kazalniki življenjske ravni

Stopnja tveganja revščine specifičnih ranljivih kategorij

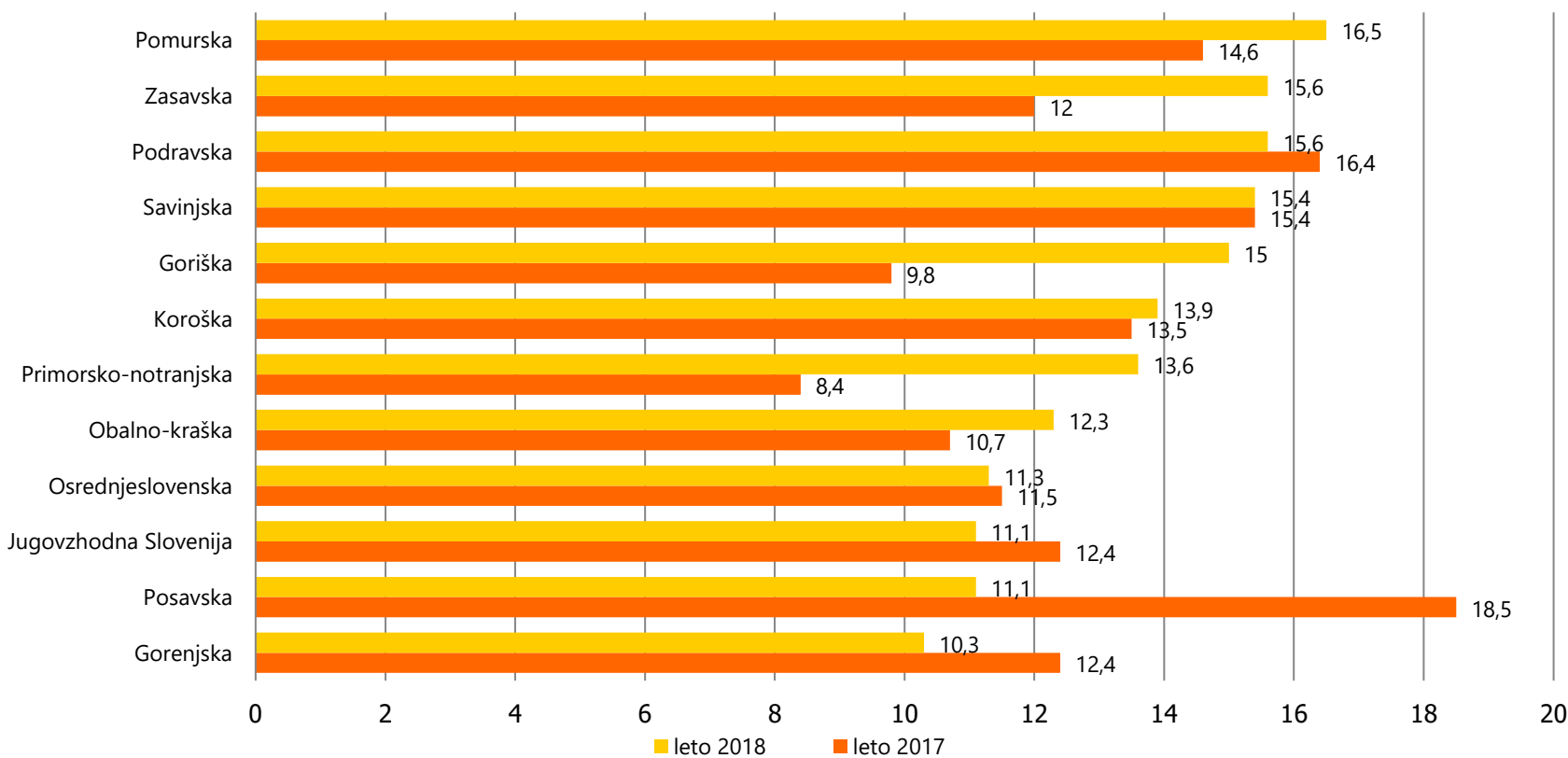

Kategorije z visokimi stopnjami tveganja revščine v letih 2017 in 2018 – glede na različne socio-demografske značilnosti

		2017	2018
glede na delovno intenzivnost gospodinjstva	delovno neintenzivno gosp. z vzdrževanimi otroki	70,5	67,1
	delno (manj kot pol) delovno intenzivno gosp. z vzdrževanimi otroki	35,5	46,3
	delovno neintenzivno gosp. brez vzdrževanih otrok	34,9	37,9
glede na tip gospodinjstva	enočlansko gospodinjstvo	37,1	40
	enostarševsko gospodinjstvo	30	24,7
glede na aktivnost (18+)	samozaposlene ženske	29,3	27,4
	brezposelni moški	43,6	50
	upokojene ženske	19,5	21,7
glede na starost in spol	ženske 65+ let	20,9	22,3
	moški 65+ let	10,4	12,9
	ženske	14,5	14
glede na stanovanjsko razmerje gospodinjstva	najemniki stanovanj	32,9	31,7
glede na izobrazbo (18+)	osnovna šola ali manj	27,2	28,7

Primerjava stopnje tveganja revščine med letoma 2017 in 2018 po regijah

Kazalniki življenjske ravni

- Vpliv socialnih transferjev (celotnega sistema) na zmanjševanje tveganja revščine v SI relativno visok: 44,6% v 2017; 43,2 % v 2018 (povprečje EU 2016 33,2 %, 2017 34 %)
- Vpliv socialnih transferjev na zmanjševanje revščine je najvišji pri otrocih (do 17 let): (51,7 % v letu 2018), najnižji pri starejših od 65 let (34,4 % v letu 2018).
- Kombinacija treh kazalnikov (revščina, mat. prikrajšanost, nizko delovno intenzivna gospodinjstva) = stopnja tveganja socialne izključenosti:
  - leta 2017: 17,1 % (povprečje EU 22,4 %)
  - leta 2018: 16,2 %
  - leta 2008 18,5 %; najvišja v letih 2013 in 2014: 20,4 %

Hvala za pozornost!

martina.trbanc@guest.arnes.si

www.irssv.si

